

Μπορούμε ίσως να σκεφθούμε ότι η τραγωδία και η ψυχανάλυση συνδέονται με ένα παράδοξο τρόπο από το γεγονός ότι εντάσσονται σε μια αντίστροφη πορεία του ανθρώπινου πνεύματος.

Έτσι η τραγωδία, ξεκινώντας από τις διονυσιακές ρίζες της, αναπαριστά στην εξέλιξή της μια πορεία ψυχοποίησης και κοινωνικοποίησης του ερωτικού και επιθετικού ενορμητικού, οδηγώντας τα σε σύνθετες, πολυδιάστατες, συχνά με συγκρουόμενα περιεχόμενα ψυχικές κατασκευές όπου το πρωτόγονο κρύβεται πίσω από τις συμβολικές μεταμορφώσεις του και τις αμυντικές ψυχικές διαδικασίες.

Αντίστροφα η ψυχανάλυση, ανιχνεύοντας τη «δυσφορία μέσα στον πολιτισμό» και τα «συμπτώματα» που αυτός παράγει σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, αφοσιώθηκε στην αποκωδικοποίηση των συμβολικο-κοινωνικών μηχανισμών καταστολής και μεταμόρφωσης του ενορμητικού που οδήγησαν σε αλλοτρίωση του πρωτόγονου πυρήνα της ανθρώπινης ύπαρξης. Βοηθήθηκε μάλιστα σε αυτήν την κατανόηση της διαστρωμάτωσης του ψυχικού μέσα και από την ερμηνεία της αρχαίας τραγωδίας, η οποία είχε βρεθεί και συμβάλει στο κρίσιμο πέρασμα προς τη συμβολοποίηση του ανθρώπινου ενορμητικού.

Όμως η ψυχική απελευθέρωση και οικειοποίηση του εαυτού που επιτρέπει η ψυχανάλυση με κανένα τρόπο δεν ταυτίζεται με την χωρίς όρια απελευθέρωση του ακατέργαστου πρώιμου αλλά με μια μεταεργασία επάνω στη σχέση του ενορμητικού με το συμβολικό. Η εν λόγω προοπτική παραμένει κρίσιμη περισσότερο από ποτέ στη σύγχρονη ψυχανάλυση, και η τραγωδία αντιπροσωπεύει πάντοτε μια ανεξάντλητη πηγή έμπνευσης προς αυτή την κατεύθυνση.

Πιστεύουμε ότι η παρούσα πρώτη συνάντηση ανάμεσα στην Ιταλική Ψυχαναλυτική Εταιρεία και την Ελληνική Ψυχαναλυτική Εταιρεία παρέχει το πλέον γόνιμο έδαφος για ένα τέτοιο έργο και είμαστε πολύ χαρούμενοι για τη διοργάνωσή της.

Χρήστος Ζερβής

